

**«ԷԿԼՕՏ» ՈՒՎՎ
ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՍԲ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՎ**

31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2019թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

11.03.2020
N 012001

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

«Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ
Գլխավոր տնօրեն

Փ. Գևորգյան
Առդիտորական ծառայությունների իրականացման
լիցենզիա թիվ 054: տրված 27 ֆինանսների
և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«ԷԿԼՕՖ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
Մասնակցին

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «ԷԿԼՕՖ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունների առդիտ, որոնք ներառում են 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև հաշվապահական քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

ADVISORY • ASSURANCE • ACCOUNTING • TAX

Baker Tilly Armenia CJSC is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրարելի՝ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-երի համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք գերծ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, անընդհատ գործելուն առնչվող հարցերը բացահայտելու, ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի դեռ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Ընկերությունը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիքներ խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից գերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն, որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՍ համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին կամ միասին վերցրած կարող են ազդել այս ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների դրանց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք.

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական ընթացակարգեր և ձեռք ենք բերում բավականաչափ

ADVISORY • ASSURANCE • ACCOUNTING • TAX

Baker Tilly Armenia CJSC is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

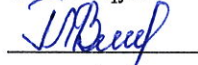
ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:

- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Ընկերության անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ եթե նման բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Ընկերությունը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:
- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Ընկերության ֆինանսական տեղեկատվության կամ գործունեության վերաբերյալ ֆինանսական հաշվետվությունների մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատվություն ենք կրում աուդիտորական աշխատանքների ուղղորդման, վերահսկման ու կատարման համար: Մենք լիովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցվում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորած շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

Աուդիտոր

Լ. Ղևոնդյան

11.03.2020թ.

ADVISORY • ASSURANCE • ACCOUNTING • TAX

Baker Tilly Armenia CJSC is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ԵՎ ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Ծանոթագրություն	(հազար դրամ)	
		2019թ.	2018թ.
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	5	343,984	242,028
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	5	(87,640)	(73,730)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		256,344	168,298
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	6	85,108	92,362
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	6	(2,311)	(3,183)
Ստացված զուտ կոմիսիոն վճարներ		82,797	89,179
Արտարժույթային գործարքներից ստացված զուտ վնաս		(14)	(157)
Այլ գործառնական եկամուտ	7	15,423	22,471
Արժեզրկման գծով (ծախս)/հակադարձում	8	(295,280)	67,925
Անձնակազմի գծով ծախսեր	9	(113,393)	(110,544)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	10	(53,484)	(51,054)
Այլ ծախսեր	11	(13,555)	(13,373)
Շահույթ՝ մինչև հարկվելը		(121,162)	172,745
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում/(ծախս)	12	16,424	(34,967)
(Վնաս)/Շահույթ՝ հարկումից հետո		(104,738)	137,778
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		(104,738)	137,778

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2019թ դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ

		(հազար դրամ)	
	<i>Ծանոթագրություն</i>	2019թ.	2018թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	13	742	8,926
Բանկերում տեղաքաշխված միջոցներ	14	121,615	89,990
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	1,657,585	1,733,382
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	16	12,067	12,977
Հետաձգված հարկային ակտիվներ		3,780	-
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	17	29,906	17,150
Այլ ակտիվներ	18	8,260	11,258
<i>Ընդամենը՝ ակտիվներ</i>		1,833,955	1,873,683
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	19	47,315	20,854
Ներգրավված փոխառություններ	20	1,054,852	983,924
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	12	-	34,237
Այլ պարտավորություններ	21	27,055	25,197
<i>Ընդամենը՝ պարտավորություններ</i>		1,129,222	1,064,212
Մեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	22	575,590	575,590
Չբաշխված շահույթ		129,143	233,881
<i>Ընդամենը՝ կապիտալ</i>		704,733	809,471
<i>Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ</i>		1,833,955	1,873,683

Handwritten signature in blue ink.

Handwritten signature in blue ink.

Կարինե Ոսպուշյան
Գլխավոր հաշվապահ

ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)

	Կանոնադրական կապիտալ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	575,590	(108,682)	466,908
ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցություն	-	136,265	136,265
Վերահաշվարկված մնացորդ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	575,590	96,103	671,693
Տարվա շահույթ	-	137,778	137,778
Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	575,590	233,881	809,471
Տարվա վնաս	-	(104,738)	(104,738)
Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	575,590	129,143	704,733

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	<i>(հազար դրամ)</i>	
	2019թ.	2018թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	340,936	267,067
Վճարված տոկոսներ	(79,378)	(60,879)
Կորուստների վերականգնում	134,741	107,409
Ստացված գուտ կոմիսիոն գումարներ	80,637	87,841
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(83,840)	(79,554)
Վճարված հարկեր	(52,703)	(35,623)
<i>Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը</i>	340,393	286,261
Տեղաբաշխված միջոցների նվազում / (ավելացում)	(254,607)	(351,709)
Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր այլ գործառնական գործունեությունից	(200,881)	(134,941)
Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր գործառնական գործունեությունից	(115,095)	(200,389)
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(4,777)	(4,314)
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր</i>	(4,777)	(4,314)
<i>Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների ավելացում	47,315	20,833
Ներգրաված փոխառությունների ավելացում	64,846	190,373
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր	112,161	211,206
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ/ (նվազում)	(7,711)	6,503
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(556)	(298)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	9,016	2,811
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	749	9,016

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեություն

ԷԿԼՕՖ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը (այսուհետև՝ Ընկերություն) իրավաբանական անձ հանդիսացող առևտրային կազմակերպություն է:

Ընկերությունը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006թ. հոկտեմբերի 17-ի N 617 Ա որոշմամբ: Վարկային կազմակերպության գրանցման վկայականի համարն է՝ 17:

Համաձայն կանոնադրության Ընկերության գործունեության նպատակներն են.

- փոխառություններ և վարկեր տրամադրել գործունեության այն տեսակներին, որոնք հնարավորություն կտան ֆիզիկական անձանց (անհատ ձեռնարկատերերին) բավարարելու իրենց սոցիալ-տնտեսական պայմանները և ամրապնդելու իրենց ինքնուրույնությունը, ապահովելու այն գործունեությամբ, որի համար ստանում են փոխառություններ և վարկեր, որով կստեղծեն որոշակի եկամուտներ, ինչպես փոխառությունները և վարկերը ետ վերադարձնելու, այնպես էլ եկամուտներ ունենալու համար.
- փոխառություններ կամ վարկեր տրամադրել այն անհատ ձեռնարկատերերին կամ իրավաբանական անձանց, որոնք նպաստում են փոքր և միջին բիզնեսի կայացմանը և զարգացմանը, ինչպես նաև աշխատատեղերի ստեղծմանը և պահպանմանը.
- փոխառություններ կամ վարկեր տրամադրել եկեղեցիներին, եկեղեցահար հաստատություններին, քրիստոնեական կազմակերպություններին, ոչ առևտրային կազմակերպություններին և ՀՀ համայնքներին, որոնք ուղղված են սոցիալական, կրթական, առողջապահական և այլ ծրագրերի կատարմանը:

Ընկերության գտնվելու վայրը և իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Էջմիածին, Բաղրամյան 2/1:

2. Գործարար միջավայր

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է հիմնականում Հայաստանում: Հետևաբար Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանը չունի կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող զարգացած երկրներում:

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն դրանք ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների և կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Հետևաբար, Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին: Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Ընկերության գործունեության վրա կանխատեսելի ապագայում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

3. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների ("ՖՀՄՄ") պահանջների համաձայն:

Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար՝ բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Ընկերության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում՝ որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություն» վարձակալության հաշվառման նոր ստանդարտը ուժի մեջ է մտել 2019թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

Նոր ստանդարտը զգալիորեն չի փոխում վարձակալության հաշվառումը վարձատուների համար: Մակայն, այն պահանջում է վարձակալներին ճանաչել վարձակալությունների մեծ մասը իրենց հաշվապահական հաշվեկշռում որպես վարձակալության գծով պարտավորություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտագործման իրավունքի հետ մեկտեղ: Վարձակալները պետք է կիրառեն միասնական մոդել բոլոր ճանաչված վարձակալությունների համար, բայց հնարավորություն կունենան չճանաչել կարճաժամկետ վարձակալությունները և ցածր արժեք ունեցող ակտիվների վարձակալությունը: Ընդհանուր առմամբ, շահույթի կամ վնասի ճանաչման կարգը նման է այսօրվա ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը՝ շահույթ կամ վնասում տոկոսային եկամտի և մաշվածության առանձին ճանաչմամբ:

Գործունեության անընդհատությունը

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով գործունեության անընդհատության սկզբունքի վրա, որը ենթադրում է ակտիվների իրացում և պարտավորությունների մարում սովորական գործունեության ընթացքում:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտերը կհոսեն Ընկերություն, և ստացված եկամուտը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից, և ծախսը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Տոկոսային ծախսեր և եկամուտներ

Ստացվելիք տոկոսային եկամուտները, ինչպես նաև վճարվելիք տոկոսային ծախսերը Վարկային կազմակերպությունը չափում, ճանաչում և գրանցում է հաշվեգրման եղանակով, անկախ եկամտի փաստացի ստացման կամ վճարումների իրականացման ժամկետից:

Միջնորդավճարներից և այլ նմանատիպ վճարներից եկամուտներ ու ծախսեր

Միջնորդավճարները, վարձավճարները և այլ եկամտային ու ծախսային հոդվածները հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով, ծառայությունների մատուցման ընթացքում:

Փոխարժեքային տարբերությունների ճանաչում

Արտարժույթային գործարքներից եկամուտները (վնասը) ներառում է արտարժույթով ակտիվների կամ պարտավորությունների վերագնահատումից եկամուտը (վնասը):

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթային հոդվածների վերահաշվարկից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են որպես ծախս կամ եկամուտ:

Ստորև ներկայացվում են ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում Ընկերության կողմից օգտագործված տարեվերջյան փոխարժեքները:

	31 Դեկտեմբեր 2019թ.	31 Դեկտեմբեր 2018թ.
ՀՀ դրամ/ 1ԱՄՆ դոլար	479.70	483.75

Հարկային հաշվառում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտներից վճարվելիք հարկն է հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության պարտավորությունների մեթոդի համաձայն: Հետաձգված հարկերը հաշվի են առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ հետաձգված շահութահարկը առաջացել է գուղվիլի կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններում ակտիվների կամ պարտավորությունների նախնական ճանաչման ժամանակ և ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ հիմնվելով սովյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում գործում են նաև բազմաթիվ այլ գործառնական հարկեր, որոնք հաշվարկվում են ելնելով Ընկերության գործունեությունից: Այս հարկերը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են՝ այլ ծախսեր հոդվածում: Անուղակի հարկերի գումարներն ներառվում են այն նյութական կամ ոչ նյութական արժեքի գումարի մեջ որին վերաբերվում են այդ հարկերը:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներն ու դրանց համարժեքները ներառում են հաշիվները բանկերում: Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը հաշվեկշռում ճանաչում է այն ժամանակ, երբ այն դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական առուվաճառքի դեպքում դրանք ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ: Սովորական ճանապարհով ձեռք բերված ֆինանսական գործիքները, որոնք հետագայում պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով, գործարքի օրվա և պայմանագրի օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածում հաշվառվում են նույն եղանակով, որով հաշվառվում են ձեռք բերված գործիքները:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած, ներդրումների դեպքում, գործարքին անմիջապես վերագրելի ծախսերը, բացառությամբ ֆինանսական արդյունքներում ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումները:

Սկզբնական ճանաչումից հետո, ֆինանսական արդյունքներում իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններին չվերաբերող բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները (ներառյալ վաճառքի համար պահվողները) չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներում իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում հաշվառվում են իրական արժեքով:

2018 թվականի հունվարի 1-ից հետո Ընկերությունը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է հիմնվելով ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելի և ֆինանսական ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերի պայմանագրային բնութագրի վրա, հետևյալ կերպ.

- Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ
- Իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ
- Իրական արժեքով՝ շահույթ/վնասով չափվող ֆինանսական ակտիվներ;

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

2018 թվականի հունվարի 1-ից հետո Ընկերությունը Հաճախորդներին տրված վարկերը, դեբիտորական պարտքերը, այլ ֆինանսական ակտիվները չափում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարվում են հետևյալ 2 պայմանները.

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքման համար ակտիվներ պահելը.
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներն են: Նշված պայմանների մանրամասները ստորև.

Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը դասակարգում է ֆինանսական ակտիվները որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով չափվող՝ ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Ընկերության բիզնես մոդելի հիման վրա: Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք իր ֆինանսական ակտիվները բավարարում են այդ պայմանին՝ հիմք ընդունելով բիզնես մոդելի նպատակը, ինչպես դա որոշվել է Ընկերության առանցքային կառավարչական անձնակազմի կողմից: Ընկերության բիզնես մոդելը կախված չէ առանձին գործիքի վերաբերյալ դեկլարացիայի մտադրություններից: Հետևաբար, այս պայմանը գործիք առ գործիք դասակարգման մոտեցում չէ և պետք է որոշվի խմբավորման ավելի բարձր մակարդակով:

Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են

Ընկերությունը դասակարգում է ֆինանսական ակտիվը որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող, եթե այն բավարարում է միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումների թեսթին:

Այդ թեսթի շրջանակներում <Մայր գումարը> սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք դրա սկզբնական ճանաչման պահին և կարող է փոփոխվել ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ընթացքում: Տոկոսների որոշման ամենակարևոր տարրը դա փողի

Ժամանակային արժեքի և վարկային ռիսկի հաշվի առնումն է: Մայր գումարի և տոկոսների վճարման թեսթը անցկացնելիս Ընկերությունը օգտագործում է իր դատողությունները և հաշվի է առնում այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական գործիքի արժույթը և ժամանակահատվածը, որի համար տոկոսադրույքը սահմանվում է:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Վարկային կազմակերպության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Հետագայում վարկի հաշվեկշռային արժեքը որոշվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք չունեն մարման հաստատուն ժամկետներ, հաշվառվում են ակնկալվող մարման ժամկետի վրա հիմնված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկման կորուստների պահուստներով:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Հաշվեկշռային ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկման աստիճանը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է ակտիվի ձևավորման պահին: Ընկերությունը մշտապես վերահսկում է արժեզրկման ենթակա բոլոր ակտիվները: Ընկերությունը դասակարգում է վարկերը հետևյալ երեք փուլերի մեջ՝

- առաջին փուլ, որը վերաբերում է այն ակտիվներին, որոնց պարտքային որակը սկզբնական ճանաչումից հետո էապես չի նվազել, կամ որոնց նկատմամբ կիրառվել է ցածր վարկային ռիսկի հետ կապված պարզեցման մոտեցում
- երկրորդ փուլ, որը վերաբերում է այն ակտիվներին, որոնց գծով սկզբնական ճանաչումից հետո արձանագրվել է պարտքային ռիսկի էական ավելացում, սակայն վարկային կորստի վերաբերյալ օբյեկտիվ տվյալներ չկան
- երրորդ փուլ, որը վերաբերում է այն ակտիվներին, որոնց գծով առկա են արժեզրկման վերաբերյալ օբյեկտիվ վկայություններ:

Մյասվող պարտքային կորուստները (ՄՊԿ) դա պարտքային կորուստների միջին կշռված մեծությունն է, որը հաշվարկվում է դեֆոլտի (պարտքային կորուստների) հավանականության կշռման միջոցով: Ակտիվների պորտֆելային գնահատման ժամանակ յուրաքանչյուր ակտիվի գծով ՄՊԿ հաշվարկվում է որպես հետևյալ երեք բաղադրիչների արտադրյալ.

- ակնկալվող դրամական հոսքեր, բերված ներկա արժեքի սկզբնական կամ տվյալ պահին կիրառելի վերանայված արդյունավետ տոկոսադրույքով,
- հաջորդ 12 ամսվա կամ վարկի մնացած ժամկետի համար հաշվարկված դեֆոլտի հավանականություն
- դեֆոլտային վարկերի գծով կորուստների մեծություն:

Երրորդ փուլի այն վարկերը, որոնք պահուստի հաշվարկի օրվա դրությամբ, ինչպես նաև դրան նախորդող երեք ամսվա ընթացքում ունեն առավելագույնը 1-30 ժամկետանց օր, վերադասակարգվում են երկրորդ փուլ:

Երրորդ փուլի այն վարկերը, պահուստի հաշվարկի օրվա դրությամբ, ինչպես նաև դրան նախորդող երեք ամսվա ընթացքում ունեն 0 ժամկետանց օր, վերադասակարգվում են առաջին փուլ:

Երկրորդ փուլի այն վարկերը, պահուստի հաշվարկի օրվա դրությամբ, ինչպես նաև դրան նախորդող երեք ամսվա ընթացքում ունեն 0 ժամկետանց օր, վերադասակարգվում են առաջին փուլ: Առաջին փուլում գտնվող վարկերի համար ճանաչվում է 12 ամսվա ՄՊԿ, իսկ երկրորդ և երրորդ փուլերի վարկերի համար՝ ամբողջ ժամկետի համար հաշվարկված ՄՊԿ:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- լրացել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքը
- Ընկերությունը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանել է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ համաձայն փոխանցման համաձայնագրի, և
- Ընկերությունը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքը և չի փոխանցել ու չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, ինչպես նաև չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը ճանաչվում է մինչև Ընկերության ֆինանսական ակտիվում շարունակական մասնակցությունը: Փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև ստացած շարունակական մասնակցությունը որոշվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը կամ փոխհատուցման վճարվելիք գումարը, որ Ընկերությունից կարող է պահանջվել:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է այն ժամանակ, երբ այն մարվում կամ չեղյալ է համարվում, կամ լրանում է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Երբ գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է էականորեն տարբերվող պայմաններով, բայց միևնույն փոխառուին վերաբերող պարտավորությամբ, կամ էականորեն փոփոխվում են գոյություն ունեցող պարտավորության պայմանները, նման փոխանակումը կամ փոփոխությունը պետք է հանգեցնի սկզբնական պարտավորության ապաճանաչման և նոր պարտավորության ճանաչման, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վարկային կազմակերպությունը ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Վարկային կազմակերպության ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է “Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման կարգի” համաձայն:

Պաշարներ

Պաշարների հաշվապահական հաշվառումը կատարվում է համաձայն ՀՀՄՍ 2 ստանդարտի: Պաշարները հաշվառվում են ձեռք բերման արժեքով: Փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարները ելքագրվում են “Առաջին Սուտք Առաջին Ելք” (ՖԻՖՈ) մեթոդով:

Վարձակալություն

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Վարձակալության պայմանագրի սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը ճանաչում է ակտիվի օգտագործման իրավունք և վարձակալական պարտավորություն, բացառությամբ ցածրարժեք և կարճաժամկետ վարձակալությունների՝ ՖՀՄՍ16-ով նախատեսված բացառությունների:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով): Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Վարկային կազմակերպությանը ետ վերադարձման:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են

Համակարգչային սարքավորումներ	3 տարի
Փոխադրամիջոցներ	5 տարի
Գրասենյակային գույք	5 տարի
Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսեր	20 տարի

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանք կատարման պահին: Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են: Վերագնահատման արդյունքները արտացոլվում են ՀՀՄՍ 16-ով սահմանված կարգով:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերը:

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են ինքնարժեքով: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և ցանկացած կուտակված արժեզրկման ծախս: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի և անորոշ: Որոշելի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցողները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման համար, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշները: Որոշելի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակահատվածներն ու մեթոդները վերանայվում են առնվազն յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջին:

Օգտակար ծառայության անորոշ ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, բայց տարին մեկ անգամ ստուգվում են արժեզրկման համար անհատական կամ դրամային միջոցներ ստեղծող միավորի մակարդակով: Օգտակար ծառայության անորոշ ժամկետ ունեցող ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը վերանայվում է յուրաքանչյուր տարի՝ պարզելու համար, թե արդյոք ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը դեռևս անորոշ է գնահատվում:

Փոխառություններ

Փոխառությունները, որոնք ներառում են հաճախորդներից ներգրավված փոխառություններ, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված գուտ մուտքերի իրական արժեքով՝ հանած անմիջապես վերագրելի գործառնական ծախսերը: Սկզբնական գնահատումից հետո փոխառություններն հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակ, երբ ապաճանաչվում են պարտավորությունները, ինչպես նաև ամորտիզացիոն ընթացակարգի միջոցով:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ Ընկերությունն անցյալ դեպքերի արդյունքում ունի իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն և, հավանական է, որ պարտավորության մարումը կպահանջի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք և հնարավոր կլինի պարտավորության գումարը արժանահավատորեն գնահատել:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվանցվում են և գուտ գումարը արտացոլվում է հաշվեկշռում, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարների հաշվանցման օրենսդրորեն հաստատված իրավունք, և առկա է գուտ գումարների հիման վրա հաշվանցման կամ ակտիվի իրացման ու միաժամանակ պարտավորության մարման մտադրություն:

5. Զուտ տոկոսային եկամուտ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ		
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	11,206	5,287
Հաճախորդներին տրված վարկեր	331,468	236,051
Այլ	1,310	690
	343,984	242,028
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր		
Այլ առևտրային կազմակերպություններից ներգրավված ժամկետային փոխառությունների դիմաց	(83,867)	(71,141)
Բանկերից ներգրավված վարկերի դիմաց	(3,773)	(2,589)
	(87,640)	(73,730)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	256,344	168,298

6. Կումիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Կումիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ		
Հաճախորդներին տրված վարկերից	85,108	92,362
	85,108	92,362
Կումիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր		
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	(2,311)	(3,183)
	(2,311)	(3,183)
Մտացված զուտ կումիսիոն և այլ վճարներ	82,797	89,179

7. Այլ գործառնական եկամուտ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	9,406	16,076
Եկամուտներ ստացված շնորհներից	3,756	5,396
Եկամուտներ շենքերի, շինությունների օտարումից	2,261	999
	15,423	22,471

8. Արժեզրկման գծով (ծախս)/հակադարձում

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Վարկերի, ավանդների, դեբ. պարտքերի կորուստների վերականգնումից եկամուտ	191,036	332,332
Վարկերի, ավանդների, դեբ. պարտքերի կորուստներին հատկացում	(486,316)	(264,407)
	(295,280)	67,925

9. Անձնակազմի գծով ծախսեր

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	(107,213)	(102,946)
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	(1,380)	(398)
Արձակուրդների և ոչ աշխատանքային օրերի համար վճարումներ	(4,800)	(7,200)
	(113,393)	(110,544)

10. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Վարձակալություն	(8,267)	(7,480)
Հեռահաղորդակցություն	(7,419)	(7,384)
Փոխադրամիջոցների սպասարկում	(6,375)	(5,211)
Աուդիտ, խորհրդատվություն	(3,600)	(3,600)
Սարքավորումների սպասարկում	(1,066)	(1,156)
Գրասենյակային ծախսեր	(2,859)	(2,754)
Ապահովագրություն	(4,407)	(4,095)
Շենքի սպասարկում	(2,361)	(2,555)
Գործուղում	(3,856)	(2,543)
Չփոխհատուցվող հարկեր	(756)	(863)
Այլ	(12,518)	(13,413)
	(53,484)	(51,054)

11. Այլ ծախսեր

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Մաշվածություն, ամրոտիզացիա	(6,341)	(6,208)
Գովազդի ծախսեր	(307)	(489)
Անդամավճարներ	(5,356)	(5,111)
Ներկայացուցչական ծախսեր	(392)	(617)
Ֆինանսական հաշտարարի գրասենյակի գծով ծախսեր	(1,159)	(948)
	(13,555)	(13,373)

12. Շահութահարկի գծով ծախս

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Շահութահարկի գծով ծախս	(21,593)	(29,756)
Հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում/(ծախս)	38,017	(5,211)
	16,424	(34,967)

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ կամ պարտավորություններ 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տառերությունների շարժը 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

2019թ.

(հազար դրամ)

	Մնացորդն առ 1 հունվարի 2019	Ճանաչվել է շահույթում կամ վնասում	Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2019
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(39,500)	42,787	3,287
Այլ ակտիվներ	5,263	(4,770)	493
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(34,237)	38,017	3,780

2018թ.

(հազար դրամ)

	Մնացորդն առ 1 հունվարի 2018	ՖՀՄՍ 9-ի կիրառում 1 հունվարի 2018թ.	Ճանաչվել է շահույթում կամ վնասում	Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2018
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	(48,488)	8,988	(39,500)
Հարկային վնաս	17,816	-	(17,816)	-
Այլ ակտիվներ	1,646	-	3,617	5,263
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	19,462	(48,488)	(5,211)	(34,237)

13. Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ

(հազար դրամ)

	2019թ.	2018թ.
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	742	8,926
	742	8,926

14. Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ

(հազար դրամ)

	2019թ.	2018թ.
Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդներ	109,497	88,173
Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդների գծով ստացվելիք տոկոսներ, տույժեր և տուգանքներ	13,346	2,726
Պահուստներ	(1,228)	(909)
	121,615	89,990

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր

(հազար դրամ)

	2019թ.	2018թ.
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	1,731,678	1,749,374
Վարկերի արժեզրկման պահուստ	(74,093)	(15,992)
	1,657,585	1,733,382

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Արդյունաբերություն	98,955	121,302
Առևտուր	183,902	249,944
Գյուղատնտեսություն	893,875	964,032
Սպասարկում	2,113	53,998
Շինարարություն	-	25,965
Սպառողական	436,716	295,678
Այլ	42,024	22,463
	1,657,585	1,733,382

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Սկզբնական մնացորդ	(15,992)	(191,250)
Պահուստին հատկացում	486,316	506,123
Ապապահուստավորում	(396,231)	(330,865)
Վերջնական մնացորդ	(74,093)	(15,992)

16. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Գրասենյա կային գույք	Համակարգ չային սարգավո- րումներ	Փոխադրա միջոցներ	(հազար դրամ)		
				Վարձ. Գույքի վրա կապիտալ ներդրումն ը	Ոչ նյութական ակտիվներ և այլ ՀՄ	Ընդամեն ը
Սկզբնական արժեք						
Առ 1 հունվարի 2018	6,717	12,801	22,877	9,937	9,253	61,585
Ավելացում	680	4,600	-	-	-	5,280
Օտարում	(47)	(1,044)	-	-	(346)	(1,437)
Առ 31 դեկտեմբերի 2018	7,350	16,357	22,877	9,937	8,907	65,428
Ավելացում	411	2,452	-	-	2,568	5,431
Օտարում	(39)	-	-	-	-	(39)
Առ 31 դեկտեմբերի 2019	7,722	18,809	22,877	9,937	11,475	70,820
Կուտակված մաշվածություն						
Առ 1 հունվարի 2018	5,282	9,475	20,883	5,917	6,124	47,681
Ավելացում	588	2,792	1,083	495	1,250	6,207
Օտարում	(47)	(1,044)	-	-	(346)	(1,437)
Առ 31 դեկտեմբերի 2018	5,823	11,223	21,966	6,412	7,028	52,451
Ավելացում	719	2,769	885	495	1,473	6,341
Օտարում	(39)	-	-	-	-	(39)
Առ 31 դեկտեմբերի 2019	6,504	13,992	22,851	6,907	8,501	58,753
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2018	1,526	5,134	911	3,526	1,879	12,977
Առ 31 դեկտեմբերի 2019	1,218	4,817	26	3,030	2,974	12,067

17. Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	30,230	17,299
Դեբիտորական պարտքերի պահուստ	(324)	(149)
	29,906	17,150

18. Այլ ակտիվներ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Բռնագանձված գրավ - անշարժ գույք	7,931	5,439
Այլ ակտիվներ	-	5,750
Արագամաշ առարկաներ	329	69
	8,260	11,258

19. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Բանկերից ստացված վարկեր	47,315	20,854
	47,315	20,854

20. Ներգրավված փոխառություններ

	Փոխատու	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Դրույք (%)	(հազար դրամ)	
					2019թ.	2018թ.
Չապահովված փոխառություն	Դար հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	Անժամկետ	Անտոկոս	-	962
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Միջազգային Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2021թ.	9%	103,018	154,549
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Միջազգային Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2021թ.	9%	101,212	151,812
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Միջազգային Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2021թ.	9%	156,560	-
Չապահովված փոխառություն	ԳՖԿ ԾԻԳ***	ՀՀ դրամ	Անորոշ*	7%	94,126	92,293
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Միջազգային Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2022թ.	7%	389,072	389,116
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2026թ.	5%	85,335	-
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2026թ.	10%	35,297	-
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Միջազգային Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2020թ.	10%	50,555	101,078
Չապահովված փոխառություն	ԷԿԼՕՖ Հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2021թ.	10%	39,677	94,114
					1,054,852	983,924

* Յուրաքանչյուր ենթավարկի մայր գումարների վերադարձմանը համապատասխան
*** Գյուղական ֆինանսավորման Կառույց Ծրագրի իրականացման գրասենյակ

Փոխառությունների անվանական արժեքները մոտարկում են իրական արժեքին:

21. Այլ պարտավորություններ

(հազար դրամ)

	2019թ.	2018թ.
Կրեդիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով	9,939	576
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատողներին	3,561	5,618
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի նկատմամբ	1,923	2,636
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարներին	1,346	960
Շնորհներ	1,704	5,460
Ստացված կանխավճարներ	8,582	9,947
	27,055	25,197

Ստացված կանխավճարներն իրենցից ներկայացնում են հաճախորդների կողմից Ընկերությանը սեփականության իրավունքով պատկանող անշարժ գույքի ձեռք բերման համար իրականացված կանխավճարների գումարները (Ծանոթ. 18):

22. Կանոնադրական Կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալը 575,590 հազար ՀՀ դրամ է, որը կազմված է ՄՊԸ-ի 2 սեփականատիրոջից՝ ԷԿԼՕՑ Հիմնադրամ՝ 72,8%, ԷԿԼՕՑ Միջազգային Հիմնադրամ՝ 27.2%:

23. Պայմանական պարտավորություններ

Հարկային ու իրավական պարտավորություններ

ՀՀ հարկային համակարգին բնորոշ է հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությունը, որը հաճախ հստակ չէ և մեկնաբանությունների կարիք ունի: Հաճախ դրանց մեկնաբանությունները տարակարծություններ են առաջացնում տարբեր հարկային և իրավասու մարմինների միջև:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ իր Ընկերությունը գործունեություն է ծավալել համաձայն օրենսդրության պահանջների:

Ընկերությանը ներկայացվող դատական հայցերի առումով Ընկերության ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

24. Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24-ի՝ “Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում”, կողմերը համարվում են փոխկապակցված, եթե մի կողմը հնարավորություն ունի վերահսկել մյուս կողմին կամ էական ազդեցություն ունենալ մյուս կողմի ֆինանսական և գործառնական որոշումների կայացման վրա: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների տեսանկյունից, փոխկապակցված կողմերը ներառում են Ընկերության ղեկավարության անդամներին և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց, ինչպես նաև այլ անձանց և կազմակերպություններին, որոնք փոխկապակցված են կամ համապատասխանորեն վերահսկվում են նրանց կողմից:

Ընկերությունը ԷԿԼՕՖ Հիմնադրամից և ԷԿԼՕՖ Միջազգայինից ունի ներգրավված փոխառություններ:

	31.12.2018թ.	Ավելացում	Նվազում	31.12.2019թ.
Ներգրավված փոխառություն ԷԿԼՕՖ Հիմնադրամ	93,571	-	(54,141)	39,430
Ներգրավված փոխառություն ԷԿԼՕՖ Հիմնադրամ	-	119,000	-	119,000
Ներգրավված փոխառություն ԷԿԼՕՖ Միջազգային	-	150,000	-	150,000
Ներգրավված փոխառություն ԷԿԼՕՖ Միջազգային	480,220	-	(50,000)	430,220
Ներգրավված փոխառություն ԷԿԼՕՖ Միջազգային	300,000	-	(100,000)	200,000
Ընդամենը	873,791	269,000	(204,141)	938,650

Ղեկավար անձնակազմի գծով փոխհատուցումները ներկայացված են ստորև

	<i>(հազար դրամ)</i>	
	2019թ.	2018թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	48,887	41,879
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով փոխհատուցումներ	48,887	41,879

25. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը ըստ նրանց սպասվող մարման ժամկետների:

առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.

(հազար դրամ)

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-3 տարի	3 տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	742	-	-	-	-	742
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	-	-	121,615	-	-	121,615
Հաճախորդներին տրված վարկեր	51,990	97,577	484,833	744,985	278,200	1,657,585
	52,732	97,577	606,448	744,985	278,200	1,779,942
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	2,856	13,502	30,957	-	47,315
Ներգրավված փոխառություններ	34,745	55,050	148,565	611,756	204,736	1,054,852
	34,745	57,906	162,067	642,713	204,736	1,102,167
Զուտ դիրք	17,987	39,671	444,381	102,272	73,464	677,775
Կուտակային ձեռքվածք	17,987	57,658	502,039	604,311	677,775	

առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.

(հազար դրամ)

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-3 տարի	3 տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	8,926	-	-	-	-	8,926
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	2,726	-	680	86,584	-	89,990
Հաճախորդներին տրված վարկեր	68,719	133,628	533,119	362,704	635,210	1,733,380
	80,371	133,628	533,799	449,288	635,210	1,832,296
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	21	-	20,833	-	-	20,854
Ներգրված փոխառություններ	543	13,445	2,890	400,000	567,046	983,924
	564	13,445	23,723	400,000	567,046	1,004,778
Զուտ դիրք	79,807	120,183	510,076	49,288	68,164	827,518
Կուտակային ձեռքվածք	79,807	199,990	710,067	759,354	827,518	

26. Ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, և այդ գործունեությունը ներառում է ռիսկի կամ ռիսկերի համախմբության որոշակի մակարդակի վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկը հանդիսանում է ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասը, և գործառնական ռիսկերը գործունեության ծավալման անխուսափելի հետևանքն են: Այդ պատճառով Ընկերության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Ընկերության վիճակի վրա դրանց անցանկալի ազդեցությունները:

Ընկերությունը նպատակ ունի ախտորոշելու և վերլուծելու ռիսկերը, սահմանելու ռիսկի համապատասխան սահմանաչափերը և վերահսկումները, և վերահսկելու ռիսկերը և համապատասխանությունը սահմանաչափերին՝ օգտագործելով արժանահավատ և ժամանակակից տեղեկատվական համակարգերը:

Ռիսկի կառավարումը իրականացնում է Ընկերության ղեկավար անձնակազմը: Ղեկավարությունը ախտորոշում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը՝ սերտորեն համագործակցելով Ընկերության գործառնական միավորների հետ: Ռիսկի կարևորագույն տեսակներն են պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը, գործառնական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկը ներառում է տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը:

26.1 Պարտքային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, որն իրենից ներկայացնում է ռիսկ, որ պայմանագրի մյուս կողմը, չիրականացնելով իր պարտավորությունը, Ընկերությանը կպատճառի ֆինանսական վնաս: Պարտքային ռիսկը Ընկերության գործունեության կարևորագույն ռիսկն է, այդ

պատճառով Ղեկավար անձնակազմը ավելի մեծ ուշադրությամբ է վերահսկում այն: Պարտքային ռիսկը հիմնականում կապված է պարտքային գործունեության հետ:

Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափն առանց գրավի կամ այլ ապահովման

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկի վատագույն տարբերակը առ 31 դեկտեմբեր 2019թ. և 2018թ., առանց հաշվի առնելու ցանկացած գրավ կամ այլ ապահովումներ: Հաշվեկշռային ակտիվների առումով, պարտքային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային զուտ արժեքների վրա:

	Ծանոթագրություն	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափը առ 31 դեկտեմբեր 2019թ.	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափը առ 31 դեկտեմբեր 2018թ.
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	13	742	8,926
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	14	121,615	89,990
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	1,657,585	1,733,380
Ընդամենը պարտքային ռիսկ		1,779,942	1,832,296

(հազար դրամ)

Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Մշխարհագրական սեզմենտներ

2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության պարտքային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացված են ՀՀ-ում:

Տնտեսության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով առ դեկտեմբերի 31-ը՝ դասակարգված ըստ պայմանագրային կողմի տնտեսության ճյուղի:

	Ֆին. Հաստատություններ	Գյուղատնտեսություն	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպասարկում	Սպառողական	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	742	-	-	-	-	-	-	-	742
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	121,615	-	-	-	-	-	-	-	121,615
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	893,875	98,955	-	183,902	2,113	436,716	42,024	1,657,585
Առ 31/12/2019թ.	122,357	893,875	98,955	-	183,902	2,113	436,716	42,024	1,779,942
Առ 31/12/2018թ.	98,916	964,032	121,302	25,965	249,944	53,998	295,678	22,461	1,832,296

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և գսպողական քաղաքականություն

Ընկերությունը ղեկավարում, սահմանափակում և վերահսկում է ցանկացած բացահայտված պարտքային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մասնավորապես, մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև արդյունաբերական և աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկի մակարդակը վերահսկելու նպատակով Ընկերությունը սահմանում է մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի նկատմամբ ռիսկի ընդունելի մակարդակի սահմանաչափերը: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են տարեկան, իսկ անհրաժեշտության դեպքում, ավելի հաճախակի վերանայման:

Պարտքային ռիսկի չափը կառավարվում է նաև փոխառուների և հնարավոր փոխառուների՝ մայր գումարի և տոկոսավճարների վճարման հնարավորության վերլուծության և, անհրաժեշտության դեպքում, սահմանաչափերի փոփոխության միջոցով:

Գրավ

Ընկերությունը կիրառում է մի շարք կանոններ և միջոցներ՝ պարտքային ռիսկը մեղմելու նպատակով: Դրանցից ամենատարածվածը տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելն է, որը համընդհանուր գործելակերպ է: Ընկերությունը սահմանում է ուղեցույցներ գրավի որոշակի տեսակների ընդունելի լինելու և պարտքային ռիսկի գսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների դիմաց հիմնական գրավների տեսակներն են.

- Հիփոթեքային պայմանագրով գրավադրված անշարժ գույք
- Երաշխավորությունները

Մտորն ներկայացված է վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ գրավի տեսակների.

	<i>(հազար դրամ)</i>	
	2019թ.	2018թ.
Անշարժ գույք	21,153	246,701
Մարքավորումներ	-	2,408
Փոխադրամիջոցներ	-	18,619
Երաշխավորություն	1,636,432	1,481,644
	1,657,585	1,749,372

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դուրս գրված վարկերը, ունեն հետևյալ տեսքը

	<i>(հազար դրամ)</i>	
	2019թ.	2018թ.
Դուրս գրված վարկեր	555,997	342,345
Դուրս գրված տոկոսներ, տույժեր	70,830	68,927
Դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր	11,027	11,689
	637,854	422,961

26.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի կամ դրանից ստացված դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը

(հազար դրամ)

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	742	-	-	742
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	121,615	-	-	121,615
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,657,585	-	-	1,657,585
	1,779,942	-	-	1,779,942
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	47,315	-	-	47,315
Ներգրավված փոխառություններ	1,054,852	-	-	1,054,852
	1,102,167	-	-	1,102,167
Զուտ դիրք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	677,775	-	-	677,775
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	1,832,296	-	-	1,832,296
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	1,004,778	-	-	1,004,778
Զուտ դիրք 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	827,518	-	-	827,518

26.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Ընկերությունը չի կարողանա մարել իր վճարման պարտավորությունները սթրեսային և նորմալ իրավիճակներում: Այս ռիկսի սահմանափակման համար Ղեկավարությունը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և

վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերության իրացվելիության վերահսկողությունը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ինչպես նաև ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել իրացվելիության հաշվեկշռային գործակիցները: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ամփոփում է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ըստ մարման ժամկետների՝ 2019թ. 31 դեկտեմբերի դրությամբ, հիմնվելով չզեղչված վճարումների պայմանագրային պարտավորությունների վրա: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ դրանք կպահանջվեն անմիջապես:

Առ 31 դեկտեմբեր 2019թ.

		<i>(հազար դրամ)</i>					
		Ցպահանջ, մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-3 տարի	3 տարուց ավել	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ		-	2,856	13,502	30,957	-	47,315
Ներգրված փոխառություններ		43,181	55,806	155,504	728,859	236,513	1,219,863
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ		43,181	58,662	169,006	759,816	236,513	1,267,178

Առ 31 դեկտեմբեր 2018թ.

		<i>(հազար դրամ)</i>					
		Ցպահանջ, մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-3 տարի	3 տարուց ավել	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ		208	312	21,041	-	-	21,561
Ներգրված փոխառություններ		543	33,503	40,722	457,442	572,036	1,104,246
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ		751	33,815	61,763	457,442	572,036	1,125,807

Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակն այն է, որ Ընկերությունը համապատասխանի հաստատված արտաքին պահանջներին: Ընկերությունը շահագրգռված է պահպանելու բարձր վարկային վարկանիշ և կապիտալի առողջ նորմատիվներ իր գործունեությունը ամրապնդելու և սեփական կապիտալը հետևողականորեն աճեցնելու գործում:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը՝ կատարելով ճշգրտումներ, որոնք առաջանում են տնտեսական պայմանների և ռիսկի բնույթի փոփոխության հետևանքով: Նախորդ տարվա համեմատ փոփոխություններ չեն եղել Ընկերության նպատակներում, քաղաքականությունում և գործողություններում:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկի կշիռների ստորակարգության՝ դասակարգվելով համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի բնույթի և գնահատման:

Ըստ ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված՝ ներկայումս գործող կապիտալի պահանջների, ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունները 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետք է ապահովեն 150,000 հազար ՀՀ դրամ նվազագույն կապիտալ (2018թ-ի դեկտեմբերի 31-ին՝ 150,000 հազար ՀՀ դրամ):